

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 221

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 4 februari 2010

De vaste commissie voor Economische Zaken¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Economische Zaken over haar brieven inzake het verslag van de Raad voor Concurrentievermogen van 3–4 december 2009 (Kamerstuk 21 501-30, nr. 218) en de geannoteerde agenda van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 7–9 februari 2010 (21 501-30, nr. 220).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 4 februari 2010. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Timmer

Adjunct-griffier van de commissie,
Van der Velden

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Vendrik (GL), Schreijer-Pierik (CDA), Ten Hoopen (CDA), Van der Ham (D66), Spies (CDA), Van Velzen (SP), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Smeets (PvdA), Timmer (PvdA), voorzitter, Irrgang (SP), Besselink (PvdA), Graus (PVV), Biskop (CDA), ondervoorzitter, Ortega-Martijn (CU), Zijlstra (VVD), Van der Burg (VVD), Ouwehand (PvdD), Jansen (SP), Gesthuizen (SP), Blanksma-van den Heuvel (CDA), De Rouwe (CDA), Vos (PvdA) en Elias (VVD).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Sap (GL), Van Dijk (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Koşer Kaya (D66), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Ulenbelt (SP), Blok (VVD), Kalma (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Karabulut (SP), Van Dam (PvdA), Bosma (PVV), De Nerée tot Babberich (CDA), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Meeuwis (VVD), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Thieme (PvdD), Luijben (SP), Gerkens (SP), Atsma (CDA), Algra (CDA), Heerts (PvdA) en Weekers (VVD).

Inhoudsopgave	Blz.
• Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA	2
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA	3
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP	3
• Reactie van de minister van Economische Zaken	4

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat Europese ministers van Economische Zaken en Onderwijs Cultuur en Wetenschappen af en toe een vrije gedachtewisseling hebben over belangrijke thema's die nog niet rijp zijn voor besluitvorming. Tijdens die gedachtewisseling kunnen belangrijke suggesties op tafel worden gelegd, die later de besluitvorming kunnen versoepelen. Deze leden vinden het goed als ook de Nederlandse ministers daarbij aanwezig zijn.

Voor de leden van de CDA-fractie staat het belang van wetenschap voor een voorspoedige economische ontwikkeling buiten kijf. Daarover is geen discussie nodig. Daarentegen vinden deze leden het wel van belang om na te gaan op welke manier de wetenschap een zo groot mogelijke bijdrage aan de economische ontwikkeling kan leveren. Vooral de discussie over de vraag hoe de diverse projecten en programma's in elkaar grijpen vinden deze leden van belang. Hoe voorkomen we aan de ene kant te veel versnippering en aan de andere kant het ontstaan van een te log en monopolistische organisatie? Hoe zou volgens het kabinet de meest adequate Europese onderzoeksinfrastructuur er uit zien?

Het Spaanse voorzitterschap wil een discussie voeren over het belang van wetenschap en de sociale cohesie. Wat zal de inzet van het kabinet hierin zijn? Is het kabinet van mening dat armoede een reden moet zijn om onderzoeksprojecten aan bepaalde regio's toe te wijzen? Met andere woorden: zouden de indicatoren voor de structuurfondsen ook een rol moeten spelen bij de toewijzing van de onderzoeksmiddelen, zoals uit het toekomstige Kaderprogramma? De leden van de CDA-fractie zijn daar een fel tegenstander van.

De agendering van de elektrische auto voor deze informele raad wordt door de leden van de CDA-fractie met instemming begroet. Vooral de onderwerpen waarover gesproken moet worden, zoals standaardisatie, zijn cruciaal voor een verdere ontwikkeling van de elektrische auto. Wel wordt door deze leden aangedrongen op spoed: eigenlijk moeten nog tijdens dit voorzitterschap knopen doorgehakt worden over de standaarden, de definitie van wat een elektrische auto precies is en welke veiligheidsnormen in acht moeten worden genomen. Dat zal de uitwisseling van kennis op andere terreinen bevorderen.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de agendering van maatschappelijk verantwoord ondernemen op de agenda van de Raad voor concurrentievermogen meer gestructureerd mag worden. Bij vakraden wordt dit zijdelings aan de orde gesteld, maar voor deze leden zou het goed zijn als de Raad voor Concurrentievermogen dit onderwerp regelmatig laat terug komen op zijn agenda.

De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat overeenstemming lijkt te zijn over de geschillenbeslechting bij het Gemeenschapsoctrooi. Deze leden hopen dat op korte termijn de verordening over het Gemeenschap-

soctrooi kan worden afgerond. Kan het kabinet aangeven op welke manier de rest van het proces zijn vervolg krijgt?

Verder vragen de leden van de CDA-fractie op welke manier de voorbereiding van Europa 2020 verder gestalte gaat krijgen? Welke rol zal de Raad voor Concurrentievermogen daarin spelen?

Ook vragen deze leden het kabinet naar de huidige stand van zaken ten aanzien van de kansspelen.

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie naar het Nederlandse standpunt ten aanzien van de interne markt voor bouwproducten.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennis genomen van de geannoteerde agenda voor de komende informele Raad voor Concurrentievermogen. De leden hebben enkele vragen aan het kabinet aangaande onderwerpen op deze agenda.

Het voorzitterschap richt zich op integratie van het Europese onderzoeken en innovatiebeleid. De leden willen graag van het kabinet weten wat daaraan op dit moment in Nederland al wordt gedaan. Kan het kabinet een nadere toelichting geven bij de inzet van Nederland op dit terrein?

De leden van de PvdA-fractie willen voorts reageren op het punt van de innovatie van batterijtechnologie. Deze leden zijn van mening dat juist op dat terrein een doorbraaktechnologie nodig is. In de Verenigde Staten wordt hier al veel onderzoek naar gedaan. Europa kan hier het verschil maken als de innovatieprogramma's zich daarop richten. De leden willen graag een reactie van het kabinet op dit punt. Deelt u onze opvatting over noodzaak en kans op dit gebied?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het verslag Raad voor Concurrentievermogen 3–4 december 2009 en de Geannoteerde agenda van de informele raad voor Concurrentievermogen 7–9 februari 2010 en zij hebben een aantal vragen.

De minister geeft in het verslag aan dat gewerkt wordt aan een nieuw mandaat voor CREST¹. Dat comité krijgt met de beoogde aanpassing een belangrijke rol in de aansturing van de verdere ontwikkeling van de European Research Area. Hierover hebben de leden enkele vragen, te weten: Op welke wijze wordt het mandaat aangepast? Hoe worden vertegenwoordigers in het CREST benoemd? Hoe gevoelig is het CREST voor lobby? En wat is de verhouding tussen CREST en politiek als het gaat om de aansturing van de verdere ontwikkeling van de European Research Area?

Nederland heeft steun uitgesproken voor het streven naar volledige harmonisatie van consumentenbescherming en het belang benadrukt van een juist evenwicht tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het verbeteren van het concurrentievermogen, zonder onnodige administratieve lasten. De leden vragen of dat de minister met de uitdrukking «juist evenwicht» de mogelijkheid open houdt dat de consumentenbescherming, onder voorwaarden, in Nederland vermindert met de komst van de Richtlijn? Zo ja, hoe verhoudt dat zich tot eerder door de minister van Justitie gedane uitspraken dat de consumentenbescherming in Nederland niet zal verminderen met de komst van de Richtlijn Consumentenrechten? Kunt u schetsen langs welke lijnen het debat loopt? Op welke punten ziet het ernaar uit dat de Nederlandse consumentenrechten in de Richtlijn Consumentenrechten op gelijk niveau blijven, of misschien zelfs

¹ CREST is het adviescomité over wetenschappelijk en technologisch onderzoek aan zowel de Raad voor Concurrentievermogen als aan de Europese Commissie.

verbeteren? En op welke punten ziet het ernaar uit dat de Nederlandse consumentenrechten zullen verminderen, als het huidige voorstel zou worden aangenomen?

Nederland geeft aan dat moet worden gewaakt dat de nieuwe strategie niet weer, zoals bij de eerste jaren van de Lissabonstrategie het geval was, een kerstboom wordt waar alles onder valt. De leden van de SP-fractie nemen aan hiermee een beperkt aantal doelen wordt bedoeld. Hierover hebben deze leden een aantal vragen: zo ja, welke doelen denkt u dan aan? Over welke doelen is nog discussie? Zijn er doelen die Nederland wel graag wil opnemen in de EU-2020 en andere landen niet? Zo ja welke? En welke landen staan hier tegenover Nederland? En zijn er doelen die andere lidstaten graag willen opnemen, maar Nederland niet? Zo ja, welke zijn dit? En welke landen staan achter deze laatste doelen?

In antwoord op schriftelijke vragen van de heer Van Bommel (SP) geeft het kabinet aan dat het Spaans Voorzitterschap nooit heeft bedoeld de Europese Unie-landen met sancties tot meer afstemming te dwingen. Hierover hebben de leden de volgende vragen: kan het kabinet uitsluiten dat het al dan niet halen van de doelen een rol gaat spelen bij de verdeling van Europese subsidies? Kan het kabinet uitsluiten dat het, bijvoorbeeld, budgettaire gevolgen heeft voor wat Nederland uit de structuurfondsen krijgt?

De minister schrijft dat Duitsland nog bezwaar had tegen het voorstel. Duitsland wenst een verplichting tot het laten samenvallen van de statutaire en economische zetel van het bedrijf en verbetering van de regels voor inspraak van werknemers bij benoemingen van leden van bestuur en toezichtsorganen. Hierover hebben de leden van de SP-fractie de volgende vragen: Wat houden deze voorstellen in? Waarom houdt Nederland zich – volgens de tekst in het verslag – op de vlakte op dit onderwerp? Wat vindt Nederland van de Duitse wensen?

Er wordt gesteld dat Europese standaarden en normen moeten komen, bijvoorbeeld voor stekkers, oplaadinfrastructuur en batterijen. Dat lijkt de leden van de SP-fractie verstandig, maar het gevaar is dat flink gevochten gaat worden om wat die standaard dan wordt. De belangen zijn natuurlijk groot. Deze leden willen de minister dan ook vragen hoe ervoor gezorgd kan worden dat de keuze voor de standaard niet teveel wordt beïnvloed door lobby?

II. REACTIE VAN DE MINISTER

Onderzoek en innovatie

De leden van het CDA vragen hoe we aan de ene kant te veel versnippering van het onderzoeks- en innovatiebeleid voorkomen en aan de andere kant voorkomen dat er een te logge en monopolistische organisatie ontstaat. Ook vragen de leden van het CDA hoe volgens het kabinet de meest adequate Europese onderzoeksinfrastructuur er uit zou moeten zien.

De leden van de PvdA willen graag van het kabinet weten wat er op het gebied van integratie van het Europese onderzoeks- en innovatiebeleid op dit moment in Nederland al wordt gedaan. Ook vragen zij of het kabinet een nadere toelichting kan geven bij de inzet van Nederland op dit terrein.

In de toekomstvisie voor de Europese Onderzoeksruimte «ERA2020» is beschreven hoe de Europese onderzoeksruimte er in 2020 uit zou moeten

zien. Hierin is ten eerste beschreven dat het Europese onderzoek geworteld moet zijn in de samenleving en moet bijdragen aan duurzame ontwikkeling. Een tweede element van de visie is het streven naar een Europese benadering gericht op excellentie in onderzoek en Europees concurrentievermogen. Het derde element is het streven naar een Europa waarin zonder belemmeringen kan worden samengewerkt, met als belangrijk doel het realiseren van één arbeidsmarkt voor onderzoekers.

Het beleid voor de ontwikkeling van de Europese onderzoeksruimte is gericht op deze drie elementen. Nederland geeft hierin prioriteit aan een betere samenhang van het onderzoeks- en innovatiebeleid, de mobiliteit van onderzoekers en studenten, de gezamenlijke ontwikkeling van groot-schalige onderzoeksinfrastructuren en het gezamenlijk programmeren van onderzoek gericht op de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd.

Een betere samenhang van het onderzoeks- en innovatiebeleid moet worden gerealiseerd met een «licht» en effectief coördinatiemechanisme. Het vereist betere interactie tussen de drie onderdelen van de kennisdriehoek (onderwijs, onderzoek en innovatie), zodat ons onderzoek nog meer leidt tot nieuwe producten en processen.

Op instrumentniveau kan de integratie van onderzoek en innovatie bijvoorbeeld worden bevorderd door het (laten) ontstaan van clusters van universiteiten, onderzoekscentra en industrie. In Nederland gebeurt dit via de Innovatieprogramma's, in Europa o.a. via de Kennis en Innovatie Gemeenschappen van het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie en het mechanisme van publiek-private samenwerking. Nederland zet zich in om het PPS-mechanisme op basis van het nieuwe Verdrag in de kaderprogramma's te verbeteren, zodat het voor bedrijven aantrekkelijker wordt deel te nemen aan de Kaderprogramma's en zodat hechtere samenwerking tussen kenniscentra en bedrijfsleven tot stand kan komen.

Daarnaast is verdere vereenvoudiging van de deelnamevoorwaarden van de Kaderprogramma's, vanuit het perspectief van de gebruiker, vereist. Dit laatste is vooral van belang voor het versterken van deelname vanuit de industrie, met name het mkb. Voor deze verdere vereenvoudiging van de deelnamevoorwaarden van de instrumenten in het Kaderprogramma is de herziening van het financieel reglement belangrijk. In de Raad voor Concurrentievermogen van december sprak Nederland de wens uit om bij de aanpassing van het financieel reglement voor onderzoek en innovatie het *high trust*-principe te hanteren, waarmee in Nederland goede ervaringen zijn opgedaan. Nederland zet zich ook in voor meer aandacht voor industrieel, toegepast onderzoek en voor een betere benutting van geproduceerde kennis in commerciële toepassingen en bij de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.

Het Spaanse voorzitterschap wil een discussie voeren over het belang van wetenschap en de sociale cohesie. De leden van het CDA vragen daarover wat de inzet van het kabinet hierin zal zijn.

Armoede en sociale uitsluiting behoren tot de huidige maatschappelijke uitdagingen. Nederland onderschrijft dat wetenschap een rol kan spelen in het bevorderen van sociale samenhang. De fondsen die beschikbaar zijn voor het Kaderprogramma voor onderzoek en technologie en het Kaderprogramma voor innovatie, worden ingezet voor de ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte, waarbij excellent onderzoek en het verbeteren van de concurrentiepositie wat Nederland betreft centraal moeten staan. Binnen de Europese Unie kunnen de structuurfondsen voor capaciteitsontwikkeling op het gebied van onderzoek en innovatie worden

aangewend, zodat de landen en regio's die nu nog achter lopen binnen de Europese Unie hun kennisinfrastructuur verder kunnen ontwikkelen.

De leden van het CDA vragen of het kabinet van mening is dat armoede een reden moet zijn om onderzoeksprojecten aan bepaalde regio's toe te wijzen. Hierbij vragen zij of de indicatoren voor de structuurfondsen ook een rol moeten spelen bij de toewijzing van de onderzoeksmiddelen, zoals uit het toekomstige Kaderprogramma.

Nederland is geen voorstander van vermenging van doelen tussen cohesiebeleid en onderzoeksbeleid. Over het algemeen zou dit ten koste kunnen gaan van het excellentie criterium en daarmee de concurrentiepositie van de Europese Unie op termijn kunnen verzwakken. Het kabinet is dan ook van mening dat indicatoren voor structuurfondsen geen rol moeten spelen bij de toewijzing van onderzoeksmiddelen uit het Kaderprogramma.

Cohesiebeleid vormt een krachtig instrument om welvaartsverschillen binnen de Unie te verkleinen. Regio's worden hiermee in staat gesteld hun economische structuur te versterken. Binnen de structuurfondsen wordt een fors deel van de middelen ingeruimd voor versterking van de kennis-economie. Daarbij moeten de middelen niet worden gespreid, maar worden geconcentreerd daar waar de onderzoeksinfrastructuur het meeste nut heeft. De indicatoren kunnen wel een rol spelen in mentor-schap. Op deze manier kunnen de regio's zich verder ontwikkelen en worden de verschillen in ontwikkeling binnen de Europese Unie kleiner, terwijl de Europese Unie zich als geheel verder kan blijven ontwikkelen op de gebieden van onderzoek en innovatie.

De leden van de SP hebben vragen over de beoogde aanpassing van het mandaat van het onderzoekscomité CREST. Dat comité krijgt met de beoogde aanpassing een belangrijke rol in de aansturing van de verdere ontwikkeling van de European Research Area. De leden van de SP vragen op welke wijze het mandaat wordt aangepast. Ook vragen zij hoe vertegenwoordigers in het CREST worden benoemd. Verder vragen de leden van de SP hoe gevoelig het CREST is voor lobby. Tot slot vragen zij wat de verhouding is tussen CREST en politiek als het gaat om de aansturing van de verdere ontwikkeling van de European Research Area.

Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 3 december jl. zijn er raadsconclusies aangenomen waarin staat dat het mandaat van CREST uiterlijk medio 2010 moet worden aangepast. Het Spaanse voorzitterschap zal dit onderwerp tijdens haar voorzitterschap agenderen voor een vergadering van de Raad van Concurrentievermogen.

In CREST zitten twee ambtelijke vertegenwoordigers namens de ministeries van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het CREST-comité wordt niet geconfronteerd met activiteiten van lobbyisten. Volgens de raadsconclusies van december jl. dient het CREST-comité in een vroegtijdig stadium strategisch advies te geven over prioriteiten en toekomstige beleidsontwikkelingen die bijdragen aan de ontwikkeling van de Europese onderzoeksruimte. De politieke besluitvorming is en blijft voorbehouden aan de Raad.

EU2020

De leden van het CDA vragen op welke manier de voorbereiding van Europa 2020 verder gestalte gaat krijgen en welke rol de Raad voor Concurrentievermogen daarin zal spelen.

Op 11 februari vindt een informele Europese Raad plaats. Hier zal een eerste, informele, gedachtewisseling plaatsvinden over de nieuwe strategie. Het kabinet zal uw Kamer een geannoteerde agenda van deze informele Raad toezenden.

Vervolgens zullen naar verwachting begin maart de voorstellen van de Europese Commissie worden gepresenteerd. Deze zullen besproken worden tijdens de Voorjaarsraad op 25 en 26 maart. Hiervoor ontvangt u een geannoteerde agenda. Zoals toegezegd tijdens het AO Lissabon op 11 november vorig jaar, zal uw Kamer, zo praktisch haalbaar, separaat van tevoren worden geïnformeerd over het in te nemen standpunt op dit dossier.

De Voorjaarsraad zal de grote beslissingen nemen, maar naar verwachting worden tijdens de Europese Raad op 17 en 18 juni de puntjes op de l gezet. De Raad voor Concurrentievermogen heeft in december, vooruitlopend op de voorstellen van de Europese Commissie, conclusies aangenomen en zal naar huidig inzicht tijdens de vergadering van 1 en 2 maart a.s. eveneens stil staan bij de nieuwe strategie.

Nederland geeft aan dat moet worden gewaakt dat de nieuwe strategie niet weer, zoals bij de eerste jaren van de Lissabonstrategie het geval was, een kerstboom wordt waar alles onder valt. De leden van de SP-fractie nemen aan dat hiermee een beperkt aantal doelen wordt bedoeld. Hierover hebben deze leden een aantal vragen: zo ja, welke doelen denkt u dan aan? Over welke doelen is nog discussie? Zijn er doelen die Nederland wel graag wil opnemen in de EU-2020 en andere landen niet? Zo ja, welke? En welke landen staan hier tegenover Nederland? En zijn er doelen die andere lidstaten graag willen opnemen, maar Nederland niet? Zo ja, welke zijn dit? En welke landen staan achter deze laatste doelen?

Nederland is voorstander van een duidelijke focus van de nieuwe strategie op duurzame groei en banen en pleit voor het handhaven van de huidige vier prioriteitsgebieden (investeren in mensen en moderniseren van arbeidsmarkten; verbeteren van het ondernemingsklimaat; kennis en innovatie; energie en klimaatverandering). Geen kerstboom betekent inderdaad ook het stellen van een beperkte en limitatieve set doelen. We zijn, net als de Sociaal Economische Raad, van mening dat dit de effectiviteit van de strategie ten goede zal komen.

In de op 15 januari naar uw Kamer gestuurde kabinetsreactie op de publieke consultatie over de nieuwe strategie van de Europese Commissie wordt nader ingegaan op de Nederlandse lijn wat betreft de doelen. Zo dienen deze nauw aan te sluiten bij de prioriteitsgebieden en een overkoepelende functie te vervullen. Tevens wordt een aantal specifieke ideeën voorgesteld. Dit betreft bijvoorbeeld doelen op het gebied van arbeidsparticipatie, onderzoek en innovatie en de huidige 20/20/20 doelstellingen voor 2020 op het gebied van energie en klimaatverandering.

Veel landen geven in hun reactie op de publieke consultatie aan dat ook zij voorstander zijn van een limitatieve set doelen, hoewel de meeste landen wat betreft de invulling niet vooruitlopen op de concrete voorstellen van Commissie, die naar verwachting begin maart zullen volgen. Wel is reeds een aantal algemene ontwikkelingen zichtbaar wat betreft de focus van de strategie. Veel landen geven net als Nederland aan dat de focus moet liggen op duurzame groei en banen, hoewel de accenten soms wat anders liggen. Zo besteedt Nederland binnen de focus op duurzame groei en banen relatief veel aandacht aan duurzaamheid en pleit Nederland er relatief sterk voor om de sociale dimensie binnen deze focus primair vorm te geven via het aan een baan helpen van mensen.

In antwoord op schriftelijke vragen van de heer Van Bommel (SP) geeft het kabinet aan dat het Spaanse Voorzitterschap nooit heeft bedoeld de Europese Unie-landen met sancties tot meer afstemming te dwingen. Hierover hebben de leden van de SP de volgende vragen: kan het kabinet uitsluiten dat het al dan niet halen van de doelen een rol gaat spelen bij de verdeling van Europese subsidies? Kan het kabinet uitsluiten dat het, bijvoorbeeld, budgettaire gevolgen heeft voor wat Nederland uit de structuurfondsen krijgt?

Het kabinet is van mening dat het opleggen van financiële sancties zijn doel voorbij schiet in een strategie die zich grotendeels uitstrekt over beleidsterreinen die onder de bevoegdheid van lidstaten vallen en zal zich – mocht daar sprake van zijn – verzetten tegen voorstellen voor boetes of strafkortingen op subsidies indien landen hun doel niet bereiken. Overigens lijkt er ook in de andere lidstaten geen sprake van draagvlak voor een dergelijk idee.

Richtlijn Consumentenrechten

De leden van de SP vragen of Nederland, met het streven naar een juist evenwicht tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het verbeteren van het concurrentievermogen, de mogelijkheid openhoudt dat de consumentenbescherming in Nederland vermindert met de komst van de Richtlijn. Voorts vragen de leden van de SP langs welke lijnen het debat loopt. Tot slot vragen de leden van de SP op welke punten de Nederlandse consumentenrechten op gelijk niveau blijven, of misschien zelfs verbeteren, en op welke punten deze eventueel kunnen verminderen als het voorstel wordt aangenomen.

Zoals de minister van Justitie en de staatssecretaris van Economische Zaken in de kabinetsreactie op het SER-advies over het richtlijnvoorstel (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 22 112 nr. 992) hebben aangegeven, ondersteunt het kabinet de doelstellingen van dit richtlijnvoorstel. Het kabinet is in beginsel voorstander van een voorstel dat gebaseerd is op volledige harmonisatie, omdat dit voordelen heeft voor zowel de consument als de ondernemer. Het kabinet heeft echter ook oog voor het feit dat volledige harmonisatie een inperking meebrengt van de ruimte voor een eigen nationaal beleid op het terrein van het consumentenrecht, waaronder een beleid dat uitgaat van een hoger beschermingsniveau dan de richtlijn voorschrijft. In verband hiermee stelt het kabinet bij het voorstel als randvoorwaarde dat het richtlijnvoorstel daadwerkelijk moet bijdragen aan het bereiken van zijn doelstellingen, zijnde verbetering van het functioneren van de interne markt en toename van het consumentenvertrouwen. Bovendien moet er sprake zijn van een goed evenwicht tussen de belangen van de consument en de belangen van de handelaar bij respectievelijk een hoog niveau van consumentenbescherming en geen onnodige regeldruk. Tenslotte dient de in het richtlijnvoorstel opgenomen regeling transparant te zijn, zodat consumenten en handelaren in staat zijn hun rechten en plichten te kennen en te begrijpen, en geschillen daarover zo veel mogelijk kunnen worden vermeden.

De inzet van het kabinet ten aanzien van het bereiken van een goed evenwicht tussen de belangen van de consument en de handelaar houdt in dat gestreefd wordt naar zowel een hoog niveau van consumentenbescherming als naar het voorkomen van onnodige extra regeldruk. Gelet hierop bestaan er bij het kabinet in het bijzonder twee aandachtspunten: de regeling inzake non-conformiteit en de regeling inzake algemene voorwaarden. Naar het oordeel van het kabinet geldt voor beide regelingen dat daarbij nog geen sprake is van een juist evenwicht tussen de belangen

van consumenten en de belangen van de handelaren, en is daarom aanpassing gewenst.

De onderhandelingen over het richtlijnvoorstel verkeren nog in een vroeg stadium. Tijdens afgelopen Raad van Concurrentievermogen van 3 december jl. is voor het eerst op politiek niveau een inhoudelijk debat gevoerd over dit richtlijnvoorstel. Het was een constructief debat. Veel lidstaten steunen de doelstellingen van het voorstel: het verbeteren van de werking van de interne markt, veelal onder voorwaarde dat een hoog niveau van consumentenbescherming wordt gegarandeerd. De onderhandelingen op ambtelijk niveau zullen onder het Spaanse Voorzitterschap worden voortgezet. Het politieke debat zal naar verwachting tijdens de formele Raad van Concurrentievermogen op 25 en 26 mei a.s. worden voortgezet.

Het is nog te vroeg om met zekerheid aan te geven op welke punten de Nederlandse consumentenrechten door de nieuwe richtlijn verbeterd zullen worden. Het ziet er echter naar uit dat de consumentbescherming ten opzichte van het huidige Nederlandse consumentenrecht bij verkoop op afstand en colportage op een aantal punten verruimd zal kunnen worden. Zo wordt er in het richtlijnvoorstel voorgesteld het toepassingsbereik van de regeling betreffende colportage dusdanig te verruimen dat de consument niet alleen bij verkopen aan huis beschermd wordt, maar ook in gevallen van verkoop op straat. Verder komt in het richtlijnvoorstel de thans geldende voorwaarde in de Colportagewet te vervallen dat een huisbezoek op initiatief van de handelaar moet plaatsvinden om in aanmerking te komen voor de daarin neergelegde consumentenbescherming. Dit houdt in dat de consument op grond van het richtlijnvoorstel bij verkoop aan huis bescherming geniet, ongeacht of het initiatief tot het huisbezoek van de handelaar of van de consument zelf is uitgegaan. Daarnaast wordt de duur van het herroepingsrecht – de periode waarbinnen de consument zonder opgave van redenen op een op afstand of door colportage gesloten overeenkomst kan terugkomen en deze kan ontbinden – verlengd van respectievelijk 7 en 8 dagen naar 14 dagen. Bovendien wordt in het richtlijnvoorstel een standaard opzegbrief in het leven geroepen om voor de consument de drempel te verlagen om daadwerkelijk gebruik te maken van zijn herroepingsrecht. Ook is in het richtlijnvoorstel een verbod opgenomen op op voorhand aangevinkte hokjes bij overeenkomsten die via internet worden gesloten. Hiermee wordt beoogd de consument beter te beschermen tegen malafide handelaren die consumenten bijvoorbeeld ongemerkt extra kosten in rekening brengen.

Het is ook nog te vroeg om te spreken van een mogelijke achteruitgang van de Nederlandse consumentenrechten. Zoals ik hiervoor al heb opgemerkt, kan wel gesteld worden dat er twee onderdelen van het richtlijnvoorstel zijn die de bijzondere aandacht van de minister van Justitie en de staatssecretaris van Economische Zaken hebben. Het betreft de regeling inzake non-conformiteit en de regeling inzake algemene voorwaarden. Het kabinet is van mening dat er op deze punten nog geen sprake is van een juist evenwicht tussen de belangen van de consumenten en van de handelaren.

In het richtlijnvoorstel wordt een vaste termijn van twee jaar voorgesteld waarin de ondernemer wettelijk aansprakelijk is voor een gebrek aan een goed dat reeds bestond bij de levering. De Nederlandse regeling inzake de consumentenkoop kent op dit moment geen vaste aansprakelijkheidstermijn. In plaats daarvan is gekozen voor een flexibele aansprakelijkheidstermijn, waarbij de consument ook nog na meer dan twee jaar zijn rechten bij non-conformiteit kan uitoefenen. Deze regeling is met name van belang bij duurzame goederen waarvan redelijkerwijs mag worden

verwacht dat deze langer dan twee jaar zonder gebreken functioneren, bijvoorbeeld auto's of wasmachines.

Tijdens het beleidsdebat in de Raad van Concurrentievermogen van 3 december 2009 is gebleken dat de meningen over de wettelijke garantieregeling sterk uiteen lopen. Ik heb daar aangegeven dat Nederland onder twee randvoorwaarden bereid is in te stemmen met een vaste aansprakelijkheidstermijn, waarmee de nu geldende Nederlandse flexibele aansprakelijkheidstermijn zou komen te vervallen. In de eerste plaats moet er sprake zijn van een totaalpakket van bepalingen over termijnen en bewijslast, sancties, klachtplicht en commerciële garanties dat leidt tot een evenwichtige regeling inzake non-conformiteit. De onderlinge samenhang tussen de verschillende onderdelen van de Europese non-conformiteitsregeling is van groot belang. De consument heeft bijvoorbeeld weinig aan een lange aansprakelijkheidstermijn als hij zich bij non-conformiteit niet (of moeilijk) kan beroepen op zijn rechten. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn als sprake is van een onevenwichtigheid in bewijslastverdeling tussen de handelaar en de consument ten aanzien van het moment waarop het gebrek is ontstaan en de oorzaken van het gebrek. In de tweede plaats stelt het kabinet als voorwaarde dat een passende oplossing wordt gevonden voor de duurzame consumptiegoederen waarvan de consument naar redelijkheid mag verwachten dat deze langer meegaan dan twee jaar. Met andere woorden: Nederland kan instemmen met een vaste garantietermijn, mits er voor duurzame goederen een hoog niveau van consumentenbescherming behouden blijft. Zoals uit het SER-advies «Consumentenrechten in de interne markt» blijkt, kan deze benadering op steun van de Nederlandse stakeholders uit zowel consumentenorganisaties als het bedrijfsleven rekenen.

Ten aanzien van de algemene voorwaarden geldt dat een aantal van de bedingen die in onze huidige zwarte en grijze lijst verankerd zijn, niet in het richtlijnvoorstel voorkomen. De lijsten in de ontwerprichtlijn zijn minder verstrekkend en minder duidelijk geformuleerd dan de huidige Nederlandse wetgeving ter zake. Dit is niet wenselijk. Nederland staat daarin niet alleen. Ook andere lidstaten hebben moeite met de voorgestelde regeling omdat zij ook uitgebreidere en nauwkeuriger geformuleerde lijsten met oneerlijke bedingen kennen. Tot op heden is de inhoud van de lijsten in het onderhandelingsproces echter nog niet aan de orde geweest.

Gelet op de voordelen van een volledig geharmoniseerde regeling is de inzet van het kabinet tijdens de onderhandelingen vooral gericht op het bereiken van consensus op Europees niveau. Indien dit echter niet haalbaar zou blijken, sluit het kabinet niet uit dat met betrekking tot deze twee onderdelen van de richtlijn volledige harmonisatie niet gewenst is.

Kansspelen

De leden van het CDA vragen naar de huidige stand van zaken ten aanzien van kansspelen.

In het voorjaar van 2008 heeft Nederland, samen met een aantal gelijkgezinde lidstaten, het initiatief genomen tot het opzetten van een werkgroep in Europees verband over het onderwerp kansspelen. Doel hiervan was het stimuleren van een dialoog tussen de lidstaten op het gebied van de kansspelen. Al enige tijd staat de nationale beleidsruimte om kansspelen te reguleren, die lidstaten op grond van de Hofjurisprudentie hebben en gebruiken, onder druk. Dit vanwege inbreukprocedures die lopen tegen diverse lidstaten, waaronder Nederland. Daarnaast laat de Hofjurispru-

dentie ruimte voor interpretatie voor de nationale rechters, hetgeen leidt tot nieuwe Hofzaken.

Gedurende opeenvolgende Voorzitterschappen is in Raadskader gesproken over kansspelen. Het vorige Zweedse Voorzitterschap heeft in december voorgesteld om de kansspeldialoog voort te zetten. Thema's voor een verdere dialoog zijn de aanpak van criminaliteit en fraude rondom kansspelen en een minimumleeftijd. Het huidige Spaanse en aankomende Belgische Voorzitterschap hebben aangegeven concrete doelen te willen stellen waarover overeenstemming kan worden bereikt tussen de lidstaten. Nederland juicht het voortzetten van de kansspeldialoog op Europees niveau van harte toe. Gelet op de vele Europese ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande onzekerheid is het belangrijk dat lidstaten het initiatief, dat nu bij de Commissie en het Hof ligt, terugnemen.

EU-Octrooi

De leden van het CDA beoordelen de overeenstemming die de Raad in december heeft bereikt op het punt van het Gemeenschapsoctrooi positief en hopen op een afronding op korte termijn. Zij vragen op welke manier het verdere proces ten aanzien van het Gemeenschapsoctrooi zijn vervolg krijgt.

Nederland is met het CDA van mening dat er in de Raad van december een mooi resultaat is bereikt. Met de algemene oriëntatie over de Verordening EU-octrooi – zoals het Gemeenschapsoctrooi sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heet – en de conclusies is er een goede basis voor een algeheel akkoord. Het Voorzitterschap kan nu gaan onderhandelen met het EP over de Verordening EU-octrooi. Het politiek hete hangijzer van het talenregime van het EU-octrooi ligt nog open. De Commissie is voornemens om op korte termijn een voorstel voor een Verordening te presenteren op dit punt. Mogelijk zullen we hier tijdens de Raad van 25–26 mei a.s. over spreken. Voorts is het wachten op het advies van het Hof van Justitie over het systeem voor de octrooirechtspraak. Dit advies wordt voor de zomer van 2010 verwacht.

Elektrisch rijden

De leden van het CDA dringen aan op spoed waar het gaat om onderwerpen als standaardisatie, de definitie van elektrische auto's en veiligheidsnormen, die cruciaal zijn voor de verdere ontwikkeling van de elektrische auto. Het CDA is van mening dat nog tijdens het huidige Voorzitterschap hierover knopen doorgehakt moeten worden. De leden van de SP vragen hoe ervoor gezorgd kan worden dat de keuze voor de standaard niet teveel wordt beïnvloed door lobby. De leden van de PvdA vragen voorts of ik hun visie deel over de noodzaak van een doorbraaktechnologie op het gebied van batterijen en Europese samenwerking op dit punt.

Nederland is met de CDA-fractie van mening dat haast is geboden bij de totstandkoming van standaardisatie. Zoals aangegeven in de brief inzake de geannoteerde agenda van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 7–9 februari 2010 is standaardisatie een essentiële voorwaarde voor een grootschalige uitrol van elektrische auto's. Daarom roept Nederland de Commissie op om, op basis van de ontwikkelingen in de markt, een regelgevend kader te formuleren. De noodzaak van een snelle standaardisatie met betrekking tot laadinfrastructuur en veiligheid, alsook de definitie van de elektrische auto, zullen naar verwachting meegenomen worden in de Mededeling van de Commissie in mei.

Ten aanzien van de vraag van de SP over de invloed van de lobby op de keuze van de standaard wil Nederland benadrukken dat standaardisatie een primaire verantwoordelijkheid is van de markt, ook de keuze van de standaard. Momenteel worden er al afspraken gemaakt tussen marktpartijen op Europees niveau over standaarden van stekkers en oplaadsystemen (technische specificaties, voltages etc.). Daar waar het publieke belang in het geding is, bijvoorbeeld doordat marktpartijen niet of niet snel genoeg tot afspraken komen, is de overheid aan zet. In dit geval zou de EU het proces van standaardisatie kunnen versnellen en een standaard bevestigen door regelgeving. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat we binnen een redelijke termijn een standaardstekker en standaarden voor oplaadinfrastructuur voor de Europese Unie hebben.

Nederland steunt de opvatting van de PvdA over de noodzaak van een doorbraaktechnologie op het gebied van batterijen ten volle, zoals ook aangegeven in de brief inzake de Geannoteerde agenda van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 7–9 februari 2010. Er liggen voor Europa nadrukkelijk economische kansen op het gebied van de ontwikkeling van batterijen met een hoge energiedichtheid. Hiermee kan namelijk de actieradius aanmerkelijk worden vergroot.

In het kader van het Europese Green Cars Initiative zal in de periode van 2009–2013 één miljard € besteed worden aan onderzoek naar de verduurzaming van het wegvervoer. Eén van de onderwerpen zal zijn de ontwikkeling van batterijen. In het kader van het 7e kaderprogramma zullen hiervoor oproepen worden uitgezet. Maar ook naast het Green Cars Initiative bestaan er binnen het zevende kaderprogramma mogelijkheden voor batterijtechnologie, met name binnen de thema's Nanotechnologie en Materialen, Transport en Energie. Naast batterijtechnologie moet in dit kader ook aandacht zijn voor efficiëntere aandrijftechnologieën van ondermeer elektrische auto's.

Ook in Nederland ontplooiën we initiatieven op dit terrein. Wij zijn als Nederland traditioneel sterk in de productie van onderdelen van auto's. Dat kunnen we ook zijn op het terrein van elektrisch vervoer. Om deze ontwikkeling verder te versterken, is recentelijk de regeling voor de productie van elektrische voertuigen en onderdelen gelanceerd. Dat loopt via de subsidieregeling voor het innovatieprogramma HTAS. Hierin investeert het kabinet € 15 miljoen. De inhoudelijke focus en thema's van de regeling zijn:

- ontwikkelingen chassis (botsveiligheid, een lichter gewicht, en verbeterde stabiliteit in combinatie met minimale luchtweerstand)
- ontwikkeling elektrische aandrijflijn (batterijtechnologie, on-board snellaadsysteem, systemen voor terugwinning van remenergie, vermogensselectronica)
- autodesign (rijcomfort, veiligheid en optimale energie-efficiency)
- ondersteunende apparatuur (temperatuurmanagement – verwarming en airco –, luchtcirculatie, draadloos energie opladen, brandstofcel en solarcel toepassingen)

Europese BV

De minister schrijft dat Duitsland nog bezwaar had tegen het voorstel. Duitsland wenst een verplichting tot het laten samenvallen van de statutaire en economische zetel van het bedrijf en verbetering van de regels voor inspraak van werknemers bij benoemingen van leden van bestuur en toezichtorganen. Hierover hebben de leden van de SP-fractie de volgende vragen: Wat houden deze voorstellen in? Waarom houdt Nederland zich – volgens de tekst in het verslag – op de vlakte op dit onderwerp? Wat vindt Nederland van de Duitse wensen?

Tijdens de behandeling van dit voorstel nam Duitsland als eerste het woord. In haar interventie gaf Duitsland aan niet akkoord te kunnen gaan met het voorliggende voorstel. Hierbij wees Duitsland in het kort in algemene bewoordingen op een aantal bezwaren, zoals toegelicht in het verslag naar aanleiding van de Raad, zonder deze verder specifiek toe te lichten. Na deze interventie concludeerde het Voorzitterschap dat, gegeven deze bezwaren en het feit dat unanimititeit noodzakelijk was, het voorstel niet kon worden aangenomen. Er vond daarna geen discussie meer plaats. Het is nu aan het Voorzitterschap om te bezien wanneer de onderhandelingen weer worden opgestart. Nederland zal dan op basis van het voorstel dat dan op tafel komt te liggen bezien op welke punten zij met andere lidstaten kan optrekken. Uitgangspunt blijft dat het uiteindelijke voorstel voldoende zekerheid en betrouwbaarheid voor alle *stakeholders*, waaronder werknemers, moet bieden.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de agendering van maatschappelijk verantwoord ondernemen op de agenda van de Raad voor Concurrentievermogen meer gestructureerd mag worden. Bij vakraden wordt dit zijdelings aan de orde gesteld, maar voor deze leden zou het goed zijn als de Raad voor Concurrentievermogen dit onderwerp regelmatig laat terugkomen op zijn agenda.

Nederland zal de inkomende Europese Commissie binnen de EU *High Level Group for CSR (Corporate Social Responsibility)* verzoeken om een nieuwe mededeling over stimulerend MVO-beleid, gericht op het realiseren van het doel om de EU een «*pole of excellence on CSR*» te maken, zoals in de mededeling van de huidige Europese Commissie van 2006 gesteld.

Bouwproducten

De leden van het CDA vragen naar het Nederlandse standpunt ten aanzien van de interne markt voor bouwproducten.

Ik zal uw Kamer nader informeren over de stand van zaken ten aanzien van het voorstel voor een Verordening bouwproducten en de Nederlandse inzet, naar aanleiding van de Raad van 25–26 mei a.s., waar dit voorstel naar verwachting zal worden besproken. Voor de Nederlandse inzet verwijs ik u graag naar de brief van 15 juli 2008 met het BNC-fiche over dit voorstel (TK 2007–2008, 22 112, nr. 665).

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven